Mediácia v krajinách EÚ

Fínsko

Prečo namiesto súdneho konania neskúsiť vyriešiť spor prostredníctvom mediácie? Ide o formu alternatívneho riešenia sporov, keď mediátor pomáha stranám sporu dosiahnuť dohodu. Vláda a odborníci posobiaci v oblasti justície vo Fínsku si uvedomujú výhody mediácie.

Koho kontaktovať?

Za celkové riadenie, usmerňovanie a dozor nad mediáciou v trestných veciach a v určitých občianskoprávnych veciach nesie zodpovednosť ministerstvo sociálnych vecí. Oblastné úrady zdravotníctva sú povinné zabezpečiť dostupnosť mediačných služieb a ich riadne zavedenie vo všetkých častiach krajiny. Viac informácií o mediácii nájdete na webovej stránke Národného inštitútu pre zdravie a sociálnu starostlivosť (THL).

Mediačné služby na súdoch riadia okresné súdy. Okresné súdy môžu rozhodnúť o začatí mediácie v občianskoprávnych sporoch. Účelom mediácie je pomôcť stranám, ktoré vedú spor, nájsť riešenie, ktoré je akceptovateľné pre obe strany. Preto výsledky dosiahnuté pomocou mediácie sú vo všeobecnosti vo väčšej miere založené na tom, čo je za daných okolností primerané, namiesto toho, aby sa zakladali na striktnom uplatnení práva. Ďalšie informácie o okresných súdoch sú uvedené na webovej stránke fínskeho ministerstva spravodlivosti. Takisto je k dispozícii brožúra o súdnej mediácii.

V ktorých oblastiach je možné využiť mediáciu a/alebo v ktorej oblasti sa mediácia využíva najčastejšie?

Mediácia sa využíva ako v občianskoprávnych, tak aj v trestných veciach.

Mediácia sa najčastejšie využíva v občianskoprávnych sporoch, predovšetkým v menších občianskoprávnych sporoch. Nie všetky spory však musia podliehať mediácii spojenej so súdom. Spotrebiteľskými spormi sa napríklad môže zaoberať poradca pre spotrebiteľov a **Rada pre spotrebiteľské sťažnosti**. V trestných veciach sa však uplatňuje zvláštny postup mediácie.

Pri občianskoprávnych veciach a sporoch, ktoré sú predkladané všeobecným súdom, je možné použiť mediáciu, tak ako je to uvedené v štatúte o mediáciách spojených so súdmi (zákon č. 663/2005). Cieľom mediácií spojených so súdmi je priateľské urovnanie sporov. Predpokladmi pre mediácie spojené so súdmi je to, aby vec bola prístupná pre mediáciu a aby mediácia bola vo svetle nárokov strán vhodným prostriedkom. Jedna alebo obe strany sporu môžu vypracovať písomnú žiadosť, predtým ako sa obrátia na súd. Táto žiadosť musí byť predložená v písomnej podobe a musí obsahovať predmet sporu a odlišné názory strán. Okrem toho je potrebné predložiť dôvody, prečo je daná vec prístupná pre mediáciu.

Zmier (mediácia) sa tiež dá využiť v občianskoprávnych veciach, v rámci ktorých aspoň jedna strana vystupuje ako fyzická osoba. Občianskoprávne veci s výnimkou tých, ktoré sa týkajú nárokov na odškodnenie obete trestného činu, je možné riešiť zmierom len vtedy, ak ide o menej dôležitý spor, berúc do úvahy predmet a nároky, ktoré boli v rámci tohto sporu predložené. To, čo štatút ustanovuje ohľadom zmieru v trestných veciach, sa primerane týka aj zmieru v občianskoprávnych veciach.

Zmier je možné využiť vtedy, keď strany osobne a dobrovoľne prejavili súhlas so zmierom. Musia byť schopné pochopiť jeho význam a riešenia, ku ktorým sa dospeje prostredníctvom zmieru. Čiže predtým, ako budú strany súhlasiť so zmierom, musia mať svoje práva vo vzťahu ku zmieru a musí im byť vysvetlená ich pozícia v rámci zmieru. Každá strana má právo kedykoľvek počas zmierovacieho konania stiahnuť svoj súhlas.

Maloleté osoby musia prejaviť svoj súhlas so zmierom osobne. Okrem toho je na účasť maloletej osoby na zmieri potrebný súhlas opatrovníka alebo iného právneho zástupcu. Dospelé osoby, ktoré sú právne nespôsobilé, sa môžu zmieru zúčastniť vtedy, ak chápu význam prípadu a ak predložili svoj osobný súhlas s týmto procesom.

Zmier je možné použiť pri trestných činoch, ktoré sa vyhodnocujú ako činy, ktoré je možné riešiť v rámci zmieru, berúc do úvahy charakter a spôsob trestného činu, vzťah medzi podozrivým a obeťou a iné otázky spojené s trestným činom ako takým. Trestné činy, v rámci ktorých vystupujú maloleté obete, nesmú byť predmetom zmieru vtedy, ak obeť potrebuje zvláštnu ochranu z dôvodu charakteru trestného činu alebo z dôvodu jej veku.

Mediačné kancelárie prijímajú žiadosti o mediáciu a počas mediácie spolupracujú s rôznymi orgánmi. Každý prípad mediácie je pridelený dobrovoľnému mediátorovi, ktorý je vybraný z odborníkov, ktorí pracujú v mediačnej kancelárii. Mediátori preberajú prípady mediácie a s nimi spojené praktické úlohy v spolupráci s mediačnou kanceláriou. Pracovníci kancelárie usmerňujú mediátorov a dozerajú na nich počas ich práce.

Existujú osobitné pravidlá, ktoré je potrebné dodržiavať?

Pokiaľ ide o trestné veci, zmier je možné vykonať len medzi stranami, ktoré osobne a dobrovoľne prejavili svoj súhlas so zmierom a ktoré sú schopné pochopiť jeho význam a riešenia, ku ktorým sa dospeje prostredníctvom zmieru. V civilných veciach (v mediácii spojenej so súdom) je na začatie mediácie potrebný súhlas všetkých strán.

Vo Fínsku existuje vnútroštátny etický kódex pre mediátorov spolu s odvetvovými etickými kódexmi pre mediátorov (napr. podľa oblasti špecializácie, ako napríklad mediátori pre rodinné právo, zdravotníctvo, stavebníctvo).

Informácie a odborná príprava

Brožúra o súdnej mediácii spojenej so súdmi sa nachádza na webovej stránke fínskeho ministerstva spravodlivosti.

Národný inštitút pre zdravie a sociálnu starostlivosť (THL) organizuje odbornú prípravu mediátorov.

Tento inštitút okrem toho zhromažďuje štatistické informácie o mediácii v trestných a občianskoprávnych veciach, monitoruje a vykonáva prieskum aktivít spojených s mediáciou a koordinuje úsilie o rozvoj v tejto oblasti. Túto prácu podporuje **Poradný výbor pre mediáciu v trestných a v občianskoprávnych veciach**.

Aké sú náklady na mediáciu?

Mediácia v trestných veciach je bezplatnou službou. Umožňuje obeti trestného činu a páchateľovi stretnúť sa prostredníctvom nestranného mediátora s cieľom prediskutovať duševné a materiálne škody spôsobené obeti a dohodnúť sa na opatreniach na odčinenie ujmy (zákon č. 1016/2005).

Pre zainteresované strany predstavuje mediácia nižšie náklady než náklady spojené so súdnym procesom. Každá strana znáša svoje vlastné náklady a nie je povinná hradiť náklady oponenta. Ak si to strany prajú, môžu využiť služby právneho poradcu. Strana môže tiež požiadať kanceláriu právnej pomoci o právnu pomoc.

Pokiaľ ide o súdnu mediáciu, ako mediátor vystupuje sudca okresného súdu. V skutočnosti je mediácia v rámci sporov jednou z bežných úloh sudcu. Ak si prípad vyžaduje zvláštne poznatky z určitej oblasti, mediátor môže so súhlasom strán zapojiť do prípadu asistenta, ktorého sadzby platia strany.

Za súdnu mediáciu sa platí poplatok, rovnako ako za všetky ostatné veci, ktorými sa zaoberá súd.

Je dohoda, ktorá je výsledkom mediácie, vynútiteľná?

Podľa smernice 2008/52/ES musí byť stranám umožnené požiadať o to, aby bol obsah písomnej dohody, ktorá je výsledkom mediácie, vykonateľný. Členské štáty informujú Komisiu, ktoré súdy alebo iné orgány sú príslušné na prijímanie takýchto žiadostí.
Fínsko tieto informácie ešte neoznámilo.

Súvisiace odkazy

brožúra o súdnej mediácii, webová stránka o mediácii (Národný inštitút pre zdravie a sociálnu starostlivosť (THL))

Posledná aktualizácia: 09/02/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.